

## แพทย์เรือนจำไม่ออกใบสั่งยา (เวชสำอาง) ให้ ... เป็นคดีปกครองหรือไม่ ?

ลุงเป็นธรรม

### ● เหตุใดจึงกลายเป็นคดี...

โดยทั่วไปแล้ว การวินิจฉัยสั่งการของแพทย์ในการรักษาพยาบาลผู้ป่วย นั้น เป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยปกติทั่วไปของแพทย์จากความรู้ความสามารถที่ได้ศึกษามา ไม่ได้เป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายหรือเป็นการกระทำในทางปกครอง และข้อพิพาทอันเกิดจากกรณีดังกล่าว เช่น แพทย์รักษาผู้ป่วยไม่เป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพ ก็ไม่ใช่คดีปกครองที่จะอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง หากแต่อยู่ในอำนาจของศาลยุติธรรม

แต่วันนี้ ... ลุงเป็นธรรมมีข้อพิพาทน่าสนใจเกี่ยวกับการวินิจฉัยสั่งการของแพทย์ในสถานพยาบาลของเรือนจำที่ไม่ออกใบสั่งยาให้กับผู้ป่วยซึ่งเป็นผู้ต้องขังในเรือนจำ มาให้ศึกษาว่า ... กรณีดังกล่าวจะถือเป็นคดีปกครองที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองหรือไม่ ?

เรื่องมีอยู่ว่า... ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ต้องขังเรือนจำกลางบางขวาง มีอาการระและฝ้าตามใบหน้า และเห็นว่าตนมีความจำเป็นต้องใช้ครีม Neutrogena Fine Fairness Gel และ Oriental Princess ในการรักษา จึงยื่นคำร้องต่อผู้อำนวยการสถานพยาบาลเรือนจำกลางบางขวาง เพื่อขอให้ออกใบสั่งยารักษาโรคหรือเวชภัณฑ์ที่มีขายให้แก่ตนเอง ผู้อำนวยการสถานพยาบาลเรือนจำฯ ได้ตรวจสอบแล้วมีหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบว่าสิ่งของดังกล่าวไม่ใช่ยาและเวชภัณฑ์ดังที่กล่าวอ้าง หากยังประสงค์จะนำเข้าเรือนจำให้ดำเนินการขออนุญาตต่อผู้บัญชาการเรือนจำกลางบางขวางต่อไป

ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าครีมทั้งสองชนิดเป็นเวชภัณฑ์หรือเวชสำอางที่มีวัตถุประสงค์เพื่อรักษาบรรเทาและป้องกันโรคระและฝ้าที่ใบหน้า ซึ่งได้รับการรับรองจากแพทย์ผู้เชี่ยวชาญและคณะกรรมการอาหารและยา คำสั่งของผู้อำนวยการสถานพยาบาลเรือนจำฯ ที่ไม่ออกใบสั่งยาให้แก่ตนเองจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย เป็นเหตุให้ตนได้รับความเดือดร้อนเสียหายไม่ได้ครีมมารักษา ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสืออุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว แต่ไม่ได้รับแจ้งผลการพิจารณา จึงยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครอง เพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาเพิกถอนคำสั่งของผู้อำนวยการสถานพยาบาลเรือนจำฯ (ผู้ถูกฟ้องคดี) ที่ไม่ออกใบสั่งยาให้แก่ตน และให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ตนด้วย

### ● ประเด็นปัญหา...

การที่ผู้อำนวยการสถานพยาบาลเรือนจำฯ ไม่ออกใบสั่งยาให้แก่ผู้ฟ้องคดี มีลักษณะเป็นการใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือเป็นเพียงการปฏิบัติหน้าที่ทั่วไปของแพทย์ในการตรวจวินิจฉัยโรค ?

### ● ศาลท่านว่าดังนี้...

ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้บัญชาการเรือนจำกลางบางขวางได้อาศัยอำนาจตามข้อ 11 ของกฎกระทรวงมหาดไทย ออกตามความในมาตรา 58 แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2479 และตามหนังสือกรมราชทัณฑ์ ลงวันที่ 24 พฤษภาคม 2545 มีคำสั่ง เรื่อง มาตรการในการป้องกันการลักลอบนำยาเสพติดปลอมปนเข้ามากับยารักษาโรค เวชภัณฑ์ที่มีขาย และอุปกรณ์ทางการแพทย์ ที่นำเข้ามาจากภายนอกเรือนจำ ซึ่งได้กำหนดระเบียบวิธีปฏิบัติโดยให้แพทย์ประจำเรือนจำทำการตรวจสอบความจำเป็นตามใบคำร้อง (แบบ พบ.ภ.1) และเสนอความเห็นให้ผู้บัญชาการเรือนจำพิจารณาอนุญาตในการจัดซื้อยารักษาโรค เวชภัณฑ์ที่มีขาย และอุปกรณ์ทางการแพทย์ จากภายนอกเป็นราย ๆ ไป ซึ่งหลังจากที่ผู้บัญชาการเรือนจำอนุญาตแล้ว ให้แพทย์ประจำเรือนจำเป็นผู้เขียนใบสั่งยาให้กับผู้ต้องขังป่วยดังกล่าว และต่อมาผู้บัญชาการเรือนจำกลางบางขวางได้มีคำสั่งมอบอำนาจให้ผู้อำนวยการสถานพยาบาล (ผู้ถูกฟ้องคดี) ปฏิบัติราชการแทนผู้บัญชาการเรือนจำกลางบางขวางในการพิจารณาอนุญาตดังกล่าว

ดังนั้น จึงถือว่าคำสั่งของผู้อำนวยการสถานพยาบาลที่ไม่อนุญาตออกใบสั่งยาให้แก่ผู้ฟ้องคดีเป็นคำสั่งที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมาย คือ ตามคำสั่งเรือนจำกลางบางขวาง ซึ่งออกตามข้อ 11 ของกฎกระทรวงมหาดไทย ออกตามความในมาตรา 58 แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2479

ซึ่งมีผลกระทบต่อสิทธิของผู้ฟ้องคดี จึงเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 หาใช่เป็นการกระทำโดยไม่ได้ใช้อำนาจตามกฎหมายหรือเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการตรวจวินิจฉัยโรคของแพทย์ตามปกติทั่วไปแต่อย่างใดไม่

คำฟ้องของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และการกระทำละเมิดอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายหรือคำสั่งทางปกครอง ซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (1) และ (3) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542

และเนื่องจากคำฟ้องในข้อหาตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (1) ดังกล่าว ผู้มีอำนาจออกคำสั่งทางปกครอง คือ ผู้บัญชาการเรือนจำกลางบางขวาง โดยผู้ถูกฟ้องคดีเป็นเพียงผู้ได้รับมอบอำนาจจากผู้บัญชาการเรือนจำเท่านั้น ส่วนคำฟ้องในข้อหาตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (3) กรณีการกระทำละเมิดอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ หน่วยงานของรัฐที่อาจถูกฟ้องให้รับผิดชอบใช้คำสั่งใหม่ทดแทนคือ กรมราชทัณฑ์ ไม่ใช่เจ้าหน้าที่ ตามมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 จึงสมควรที่ศาลปกครองชั้นต้นจะมีคำสั่งกำหนดตัวผู้ถูกฟ้องคดีให้ถูกต้องและหมายเรียกหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเข้ามาเป็นผู้ถูกฟ้องคดีด้วย หากผู้ฟ้องคดีได้ชำระค่าธรรมเนียมศาลตามกฎหมายแล้ว

ศาลปกครองสูงสุดจึงกลับคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นเป็นให้รับคำฟ้องคดีนี้ไว้พิจารณาพิพากษาตามรูปคดีต่อไป (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ คร. 122/2564)

#### • รู้ไว้ได้ประโยชน์

กรณีที่ผู้อำนวยการสถานพยาบาลของเรือนจำ ในฐานะที่ปฏิบัติราชการแทนผู้บัญชาการเรือนจำ ปฏิเสธคำร้องของผู้ต้องขังที่ขออนุญาตนำยารักษาโรค เวชภัณฑ์ที่มีใช้ยา และอุปกรณ์ทางการแพทย์จากภายนอกเข้ามาในเรือนจำ โดยการไม่อนุญาตออกไปส่งยาให้แก่ผู้ต้องขังในเรือนจำ นั้น เป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายและมีผลกระทบต่อสิทธิของผู้ต้องขังผู้ขออนุญาต จึงถือเป็นคำสั่งทางปกครอง มิใช่เป็นการตรวจวินิจฉัยโรคของแพทย์ตามปกติทั่วไปซึ่งมิได้ใช้อำนาจตามกฎหมาย

เมื่อผู้ต้องขังฟ้องว่าคำสั่งปฏิเสธคำร้องไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งดังกล่าวและให้ชุดใช้คำสั่งใหม่ทดแทนแก่ตน จึงเป็นการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และการกระทำละเมิดอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายหรือคำสั่งทางปกครอง อันเป็นคดีปกครองที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (1) และ (3) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542

(ปรึกษาคดีปกครองได้ที่สายด่วนศาลปกครอง 1355 และสืบค้นเรื่องอื่น ๆ ได้จาก [www.admncourt.go.th](http://www.admncourt.go.th) เมนูวิชาการ เมนูย่อยอุทธรณ์จากคดีปกครอง)

-----